Dodatek do „Głosu Wąbrzeskiego" **Wąbrzeźno,** 29 listopada 1934r.

ROLNIK

Rok II | DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM. ORGAN T.R.P. | NR 24

KOMUNIKATY T.R.P.

Komunikat 102

Kółka Rolnicze, na których terenie łąki są podmokłe, winny pomyśleć i omówić sprawę ich odwodnienia. Ponieważ rolnicy nie mają pieniędzy na zapłacenie, powinni pomyśleć o odwodnieniu terenów podmokłych własnemi siłami, zapomocą rowów otwartych. Zainteresowane Kółka Rolnicze winny zwrócić się do instruktora T. R. P., a ten już postara się o to, żeby przybył do Kółka fachowiec - meljorator i dał bezpłatnie wskazówki, jak należy się zabrać do meljorowania łąk własną pracą. Tak zrobiło Kółko Rolnicze Rybno powiatu działdowskiego, które posiada około 1000 mórg podmokłych łąk. We wrześniu stosownie do wskazówek instruktora T. R. P. wzięło się ono do kopania rowów odwadniających. Pracę tę będzie przeprowadzało w dalszym ciągu po ustaniu mrozów, a na wiosnę już spodziewa się mieć część podmokłych terenów odwodnioną. To samo dotyczy utrzymania w odpowiednim stanie urządzeń spółek wodnych oraz dren. W okresie zimowym trzeba o tem pomyśleć.

Komunikat 103

W dniach 5 i 6 listopada odbył się w Urzędzie Wojewódzkim w Toruniu Zjazd Komisarzy Ziemskich, w którym wziął również udział p. Dr. Zakrzewski, jako reprezentant P. T. R. i wygłosił referat na temat współpracy Towarzystw Rolniczych Powiatowych z pp. Komisarzami Ziemskimi.

Komunikat 104

Przypomina się pp. członkom Kółek Rolniczych, aby na wszystkie zebrania, zjazdy, posiedzenia, zwoływane przez Towarzystwa Rolnicze Powiatowe, zabierali ze sobą legitymacje członkowskie, gdyż wstęp na salę mają, według regulaminu, tylko ci, którzy okażą kontroli przy drzwiach legitymacje członkowskie, ważne na dany okres. Przy zasięganiu porad u pp. instruktorów T. R. P. członkowie winni bez pytania okazać legitymację, kto zaś legitymacji nie okaże ten nie otrzyma w sekretarjacie powiatowym żadnej porady ani ustnej, ani pisemnej. Przypominamy o tem pp. członkom Kółek Rolniczych, żeby nie mieli pretensyj, o ile nie załatwi ich instruktor T. R. P., gdy nie okażą legitymacji członkowskiej i będą musieli wracać do domu po legitymację, żeby na drugi dzień znów iść do sekretarjatu powiatowego.

Komunikat 105

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze prosi o jaknajrychlejsze dostarczenie do sekretarjatów Towarzystw Rolniczych Powiatowych spisów członków Kółek. Spisy te będą ostateczne, albowiem celem ułatwienia pracy pp. Sekretarzom i prezesom Kółek w przyszłości członkowie nowi, którzy przystąpili jako członkowie do Kółek po dniu 1 listopada 1934 r. będą musieli podpisać odnośne zgłoszenie, na podstawie którego zostaną przyjęci na członka i spisy członków Kółek będą uzupełniane przez instruktorów powiatowych na podstawie wpływających zgłoszeń nowych członków, względnie pisemnie zgłaszanych wystąpień, wobec czego pp. sekretarze nie będą zmuszeni robić corocznie nowych spisów, co było dużą trudnością.

Komunikat 106

Z dniem 1 listopada minął ostateczny termin wpłacania składek członkowskich. Wobec tego uprzejmie prosimy pp. Skarbników i Prezesów Kółek Rolniczych o bezwzględne spowodowanie wpłacenia składek przez tych członków, którzy tego jeszcze nie uczynili. Nie jest do pomyślenia przeprowadzanie koniecznych prac w zakresie obrony zawodowej bez środków finansowych. Nasze wydatki zmniejszyliśmy do minimum możliwego, dalej iść nie możemy. Żądacie od nas pracy musicie nam tę pracę umożliwić. Bez składek będziemy musieli nasze biura powiatowe i naszą centralę zwinąć, do

czego za wszelką cenę nie należałoby dopuścić. Składki są minimalne, niech każdy czuje się w obowiązku uiścić je na czas.

Komunikat 107

W ostatnich tygodniach zanotowano kilka wypadków, że władze nakładają grzywny za nieprzestrzeganie przepisów policyjno - ogniowych.

Wobec tego Pomorskie Towarzystwo Rolnicze wyjaśnia, iż w obecnej porze, kiedy rolnik używa światła przy oprzęcie inwentarzy, należy szczególną uwagę zwrócić na te przepisy i ewentualnym niedomaganiom zapobiec, względnie je niezwłocznie usunąć, gdyż oprócz niebezpieczeństwa pożaru można narazić się na grzywnę lub wysoką karę pieniężną.

W miejscach narażonych na niebezpieczeństwo ogniowe przedewszystkiem na strychach, stodołach, stajniach i oborach, **używanie ognia lub światła bez osłony, jak również palenie tytoniu i rzucanie niedopałków jest wzbronione.**

Większych zapasów łatwopalnych materjałów, a przedewszystkiem siana i słomy nie wolno przetrzymywać na strychach domów mieszkalnych i innych budynkach, chyba w ogniotrwałych, odosobnionych pomieszczeniach.

W odległości mniejszej niż jeden metr od kominów nie wolno przechowywać na strychach nawet mniejszej ilości łatwopalnych materjałów.

Komunikat 108

Warunkami nabycia osady zobowiązani są wszyscy osadnicy do ubezpieczania od ognia w pełnej wartości budynków oraz inwentarza żywego i martwego w tej instytucji ubezpieczeniowej, którą wskaże Urząd Wojewódzki Pomorski — Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych. Odszkodowanie pozatem winno być zastrzeżone na rzecz Skarbu Państwa względnie Państwowego Banku Rolnego.

Jako instytucję, w której winni być osadnicy ubezpieczeni, wyznaczył Urząd Wojewódzki Pomorski, Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu Oddział w Toruniu.

Osadnicy, którzy dotychczas są ubezpieczeni w innem towarzystwie, winni zatem w najbliżej dopuszczalnym terminie ubezpieczenie to wypowiedzieć. W tym celu należy dokładnie zbadać końcowy termin tego ubezpieczenia w posiadanej polisie, oraz, na podstawie ogólnych warunków tego towarzystwa dokładnie stwierdzić, kiedy i w jaki sposób należy dokonać tego wypowiedzenia. O ile ubezpieczenie w innem towarzystwie jest tylko częściowe, należy doubezpieczyć się w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych do pełnej wartości.

Urząd Wojewódzki Pomorki przystąpił obecnie do rejestracji poszczególnych umów ubezpieczenia i wezwie dotąd nieubezpieczonych w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych do wykonania obowiązku ubezpieczenia.

Komunikat 109

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 r. o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 842) reguluje m. in. sprawę osad obciążonych rentą i to tak o ile chodzi o zaległości jak i w odniesieniu do rat bieżących.

1) Zaległości.

Zaległości rentowe na dzień 30 września 1934 roku ulegają z mocy prawa, w myśl wyżej wymienionej ustawy, rozłożeniu na raty, płatne w ciągu lat 30 bez oprocentowania. (Każdy więc może sobie obliczyć ile mu wypada do spłaty corocznie).

O ile jednak zaległości rentowe osadnika nie przekraczają sumy czterech półrocznych rat rentowych, lub też wynoszą mniej niż 300 zł, to mogą one być rozłożone na raty płatne w okresie nie dłuższym niż lat 15 bez oprocentowania.

Termin płatności pierwszej raty zaległości przypada na dzień 1 października 1934 r. O ile jednak należność z tytułu raty bieżącej oraz raty z tytułu zaległości będzie przekraczać, w stosunku rocznym, 12 zł z 1 ha w powiatach chojnickim, kartuskim, kościerskim i morskim, a 20 zł w pozostałych powiatach województwa pomorskiego, to wobec tego osadnik będzie mógł rozpocząć spłacanie zaległości rentowych dopiero na 1 października 1936 r.

W wypadku, gdyby osadnik zalegał z opłatą rat bieżących względnie rat z tytułu rozłożonych zaległości rentowych, Państwowy Bank Rolny może zażądać przedterminowej spłaty całej sumy.

W stosunku do należności rentowych ustawa upoważnia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do stosowania dalszych ulg w indywidualnych wypadkach w rozmiarach stosownie do swego uznania, gdyby osadnik znajdował się w specjalnie trudnych warunkach finansowych i to tak w zakresie zaległości jak i rat bieżących.

2) Bieżące raty rentowe.

W odniesieniu do bieżących rat rentowych, płatnych poczynając od 1 października 1934 r., to wymienione rozporządzenie daje p. Wojewodzie Pomorskiemu upoważnienie do częściowego umarzania tych rat, w przypadkach uzasadnionych względami gospodarczemi przy uwzględnieniu zasady, by obniżona spłata roczna na jeden hektar nie wynosiła mniej niż 12 zł dla osad, położonych w powiatach chojnickim, kartuskim, kościerskim i morskim, a 20 zł w pozostałych powiatach województwa pomorskiego. Suma ulegająca umorzeniu nie może przekraczać połowy wysokości poszczególnych rat.

Wnioski o częściowe umorzenie rat rentowych, płatnych na 1 października 1934 r. można składać w ciągu roku od dnia wejścia w życie wymienionego rozporządzenia tj. do 28. X. 1935 r.

B. Osadnictwo z parcelacji prywatnej.

Również w ostatnich ustawach osadnictwo prywatne uzyskało duże ulgi, albowiem artykuł 54 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841) upoważnia Urzędy Rozjemcze do obniżania długów z tytułu reszty ceny kupna, pozostałej przy nabyciu w okresie od 1 stycznia

1926 r. do 1 lipca 1932 r. przez osadników prywatnych osad w drodze parcelacji.

Postępowanie Urzędu Rozjemczego w danym wypadku jest następujące: Urząd Rozjemczy ustali jaka suma została dotychczas zapłacona przez osadnika prywatnego oraz jaka została umówiona cena sprzedaży. Następnie obliczy za jaką idealną część nieruchomości zapłata już w całości nastąpiła. Poczem Urząd Rozjemczy dokona oszacowania nieruchomości według bieżących cen rynkowych z uwzględnieniem norm szacunkowych, stosowanych przez Urząd Wojewódzki do osad z parcelacji państwowej. W końcu Urząd Rozjemczy ustali, na podstawie tego oszacowania, wartość idealnej części osady, za którą zapłata jeszcze nie nastąpiła i obniży resztę ceny kupna do wysokości tej wartości. N. p. osadnik kupił 10 hektarów za dziesięć tysięcy złotych i zapłacił dotychczas tylko 1000 złotych, pozostało do zapłacenia 9.000 złotych. Wobec tego Urząd Rozjemczy uzna, iż idealną częścią osady całkowicie zapłaconą jest 1 ha, pozostałe 9 ha oszacuje naprzykład po 700 zł za 1 hektar, wobec czego orzeknie, iż resztę ceny kupna obniża się z 9.000 zł na 6.300 zł (tak samo mniej więcej będzie postępował Urząd Rozjemczy przy obniżaniu długów z tytułu reszty ceny kupna gospodarstw zwykłych i przy dokonywaniu obniżki długów z tytułu działów rodzinnych i spadkowych).

Spłatę obniżonej osadnikom reszty ceny kupna rozkłada się na raty, płatne w ciągu dwunastoletniego okresu, następującego po upływie trzech lat od dnia orzeczenia Urzędu Rozjemczego, przyczem oprocentowanie nie może być wyższe aniżeli 3% w stosunku rocznym.

Wniosek o obniżenie reszty ceny kupna może być wniesiony do dnia 28 października 1937 r.

C. Osadnictwo z parcelacji Państwowego Banku Rolnego.

W celu uporządkowania długów wobec Państwowego Banku Rolnego został stworzony odrębny Fundusz Oddłużenia P. B. R. Ministrowie Rolnictwa i Skarbu zostali upoważnieni przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej do ustalania zasad i warunków ulg oraz częściowych lub całkowitych umorzeń, jakie Państwowy Bank Rolny udzielać będzie swym dłużnikom z sum Funduszu Oddłużenia. Na podstawie tego upoważnienia zostaną wydane rozporządzenia wykonawcze, które określą jakie ulgi stosuje się względem osadników z parcelacji Państwowego Banku Rolnego. Przypuszczać należy, iż w następnym biuletynie będziemy mogli już bliżej poinformować zainteresowanych osadników z parcelacji P.B.R.

Komunikat 110

W związku ze staraniami Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego o podwyższenie norm przeciętnej ilości żywego i martwego inwentarza, potrzebnego do normalnego prowadzenia gospodarstw rolnych oraz ilości zboża, siana, słomy i innych ziemiopłodów, niezbędnych na najbliższy zasiew i utrzymanie ludzi aż do nowych zbiorów, które służą jako wytyczne przy egzekucjach prowadzonych przez egzekutorów Urzędów Skarbowych, Izba Skarbowa w Grudziądzu po odbytej konferencji z organizacjami rolniczemi zarządziła zmiany tych norm. Normy te P. T. R. podało na stronach 80—88 swego rocznego sprawozdania za rok 1932. Wobec tego w braku miejsca podajemy dziś tylko uzupełnienie wprowadzone ostatnio, odsyłając w numeracji stron do wyżej wymienionego sprawozdania, które znajduje się w bibljoteczce każdego Kółka Rolniczego. W roku ubiegłym pp. prezesi Kółek sprawozdania te odebrali.

W uzupełnieniu podajemy: str. 82 wiersz 13 zgóry uzupełniono słowami: Drób zarodowy zajęciu nie podlega.

str. 83 wiersz 14—18 licząc z dołu strony skreślić, w jego miejsce wstawić następujący ustęp:

Dla gospodarstw rolnych o obszarze do:
5 ha włącznie należy przyjąć 4 jednostki
10 ha włącznie należy przyjąć 6 jednostek
15 ha włącznie należy przyjąć 8 jednostek
20 ha włącznie należy przyjąć 10 jednostek
25 ha włącznie należy przyjąć 11 jednostek.

Dla gospodarstw rolnych o obszarze powyżej 26 ha do 100 ha włącznie należy przyjąć na ziemi:
mocnej (typ A) na każde 2 ha — 1 jednostkę
średniej (typ B) na każde 2½ ha — 1 jednostkę
lekkiej (typ C) na każde 3 ha — 1 jednostkę.

str. 88 uzupełniono słowami: Ponadto nie podlega zajęciu innego rodzaju inwentarz martwy, niezbędny do prowadzenia gospodarstwa. Na żądanie zobowiązanego poborca ustali inny potrzebny inwentarz po wysłuchaniu opinji biegłych.

str. 87 wiersz 8 od dołu uzupełniono słowami: których termin ustala się na dzień 1 września.

str. 87 i *str.* 85 w zapotrzebowaniu na wysiew podwyższono ilość żyta na 1,60 q, pszenicy na 1,60 q, jęczmienia na 1,80 q, owsa na 1,80 q, grochu „Wiktorja" na 2,60 q, grochów innych na 2,00 q, wyki na 1,60 q, łubinu na 2,00 q, koniczyny czerw. na 0,24 q, rzepaku na 0,16 q.

Str. 85 przy „dawka na 1 konia dziennie" podwyższono z 3 kg ziarna na 4 kg, i z 1 kg na 4 kg ściółki. Przy „miesięcznie" z 90 kg ziarna na 120 kg ziarna i z 30 kg ściółki na 120 kg ściółki — przy „rocznie" z 11 q ziarna na 14,6 q ziarna i z 3 q ściółki na 12 q ściółki.

przy: dawka na 1 krowę dziennie: podwyższono z 3 kg na 4 kg siana, z 2 kg na 5 kg ściółki, z 20 kg na 25 kg okopowych, przy „miesięcznie" z 90 kg na 120 kg siana, z 60 kg na 150 kg ściółki, z 6 q okopowych na 7,5 q okopowych; przy „rocznie" z 6 q na 8,4 q siana, z 7 q na 18 q ściółki, z 42 q na 52,5 q okopowych.

str. 86 przy: dawce na jedną owcę „dziennie" dodano 1 kg ściółki; „miesięcznie" 30 kg ściółki; przy „rocznie" 3,65 q ściółki.

Najważniejszem postanowieniem w tych zmianach jest zwiększenie dla małych gospodarstw rolnych ilości jednostek inwentarza żywego, nie podlegających zajęciu.

Zmian powyższych prosimy nie publikować, informacyj udzielać drogą korespondencji lub

Komunikat 111

W wyniku długotrwałych usilnych zabiegów organizacyj rolniczych w Nr. 94 Dziennika

Ustaw z dnia 28 października 1934 r. ukazało się 5 wydanych ostatnio przez Rząd rozporządzeń oddłużeniowych.

Rozporządzenia te w przeważnej mierze mają charakter ramowy, to znaczy ogólny z tem, iż upoważniają Ministrów Skarbu i Rolnictwa do wydania na ich podstawie rozporządzeń wykonawczych. Z tego względu nie będziemy omawiać w niniejszym biuletynie tych ulg przewidzianych w nowem ustawodawstwie, co do których niema jeszcze rozporządzeń wykonawczych, a ograniczymy się tylko do treściwego omówienia: 1) długów w bankach i instytucjach kredytowych i 2) długów prywatnych podpadających pod kompetencję Urzędów Rozjemczych.

A. Długi bankowe.

1) Banki Państwowe, tj. Państwowy Bank Rolny i Bank Gospodarstwa Krajowego.

Jak już zostało nadmienionem w dziale osadniczym, przy każdym z banków państwowych tworzy się Fundusz Oddłużenia. Rozporządzenie z 24 października 1934 r. upoważnia Ministrów Skarbu i Rolnictwa do ustalania zasad i warunków ulg oraz częściowych lub całkowitych umorzeń, jakie banki państwowe udzielać będą swoim dłużnikom z sum Funduszu Oddłużenia. Jak więc widzimy, konkretnie nie jest jeszcze postanowionem, jakie ulgi zostaną przyznane rolnikom, którzy zaciągnęli pożyczki w Państwowym Banku Rolnym i Banku Gospodarstwa Krajowego. Gdy tylko ukaże się rozporządzenie wykonawcze, omówimy je w jednym z następnych biuletynów.

2) Banki i instytucje kredytowe prywatne (z wyłączeniem instytucyj kredytu długoterminowego np. Poznańskie Ziemstwo Kredytowe itd.)

Dotychczas, jak wiemy, przy konwersji długu na Bank Akceptacyjny uzyskiwało się rozłożenie długu na lat 7 i obniżkę oprocentowania do 6 i ¾%. Na ile lat zostaną rozłożone długi bankowe i przy jakiem oprocentowaniu — określi również rozporządzenie wykonawcze w najbliższych tygodniach. Prawdopodobnie będzie to do lat 14 przy 4 i ½%, nie jest to jednak ostatecznie ustalonem. Najważniejszą rzeczą jest to, że instytucje kredytowe obecnie według nowych przepisów nie mogą, ale muszą zawrzeć układ konwersyjny, — i to, o ile chodzi o rolników do 50 ha, bez względu na wysokość długu i szacunek gospodarstwa, oraz w odniesieniu do rolników od 50 do 500 ha jeżeli ich zadłużenie nie przewyższa 75% szacunku instytucyj długoterminowego kredytu ziemskiego. Wobec tego, o ile instytucje kredytowe n. p. K. K. O. wszczęłaby egzekucje do nieskonwertowanego długu, rolnik może udać się do Urzędu Rozjemczego, a ten będzie mógł zawiesić egzekucję do czasu uregulowania sprawy i zawarcia układu. O ile nie dojdzie do zawarcia układu konwersyjnego między instytucją kredytową, a dłużnikiem, wówczas Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego orzeknie z czyjej winy do układu tego nie doszło. O ile wina była po stronie instytucji wierzycielskiej, wówczas należność jej zostanie poddana pod kompetencję Urzędu Rozjemczego. O ileby jednak stwierdzono, że układ nie doszedł do skutku z winy rolnika, wówczas zostanie on pozbawiony możliwości korzystania z ulg ustawowych, czyli że gospodarstwo poszłoby na subhastę. Co się tyczy tych rolników, którzy zawarli już układy z instytucjami kredytowemi, to wyjdzie rozporządzenie Ministra Skarbu, które określi zmiany warunków układów, zawartych przed dniem 1 grudnia 1934 r. przez instytucje wierzycielskie z rolnikami.

B. Urzędy Rozjemcze.

W odniesieniu do gospodarstw małych i średnich, to znaczy do gospodarstw nie większych aniżeli 500 ha, zapłatę długów prywatnych, których płatność już nastąpiła lub nastąpi przed dniem 1 kwietnia 1935 r., ustala się w 28 równych ratach, płatnych w dniach 1-go kwietnia i 1-go października każdego roku, przyczem pierwsza z tych rat przypada na dzień 1 kwietnia 1935 r. Rozłożeniu na raty z mocy samego prawa ulegają również długi, których terminy płatności ustalone zostały układami lub orzeczeniami Urzędów Rozjemczych, choćby terminy te następowały po dniu 1 kwietnia 1935 r. Rozłożeniu na raty ulega dług zaciągnięty przed 1 lipca 1932 r. oraz odsetki i inne uboczne koszty należne za czas do dnia 1 listopada 1934 r. Odsetki od tych długów za czas od dnia 1 listopada 1934 r., choćby już zasądzone, lub ustalone orzeczeniem Urzędu Rozjemczego, obniża się do 3% w stosunku rocznym.

W ciągu trzech lat, to jest do dnia 28 października 1937 r. rolnicy mali do 50 ha będą mogli spłacać w całości lub części swe długi przedterminowo, z tem że każde spłacone 100 zł. liczy się za 150 zł. W ten sposób jest możność redukcji swego długu.

Ulgi powyższe uzyskują skutek z mocy samego prawa, bez osobnych wniosków i starań indywidualnych, jednakże o ile wierzyciel czuje się tem pokrzywdzony, lub też sytuacja wierzyciela jest gorsza aniżeli sytuacja dłużnika, wówczas może on stawić wniosek do Urzędu Rozjemczego o orzeczenie natychmiastowej spłaty całego długu, lub w terminach krótszych aniżeli ustawowo przewidziane, względnie o podwyższenie oprocentowania do 4 i pół proc. rocznie. O ile Urząd Rozjemczy dojdzie do przekonania, że wierzycielowi dzieje się krzywda, będzie mógł rozstrzygnąć wniosek wierzyciela według własnego uznania.

W razie zalegania z płaceniem dwóch kolejno po sobie następujących rat, dług może się stać odrazu wymagalny w całości.

Za Zarząd T. R. P.

(—) Wł. Klimek wiceprezes
(—) J. Ewertowski sekretarz